

OBSAH

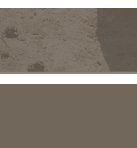

Úvod	7
1. kapitola Pôvod a fylogenéza ošípaných.....	11
1.1 Zoologický prehľad žijúcich zástupcov čeľade sviňovitých (Suidae).....	12
1.1.1 Rody s nepriamym vzťahom k „domácej“ ošípanej	13
1.1.2 Rody s priamym vzťahom k domácej ošípanej	14
1.2 Zoologická klasifikácia ošípaných	18
1.2.1 Centrá domestikácie	18
1.2.2 Domestikovaná ošípaná v juhozápadnej Ázii.....	19
1.2.3 Domáca sviňa v starovekej Číne.....	20
1.2.4 Domáca sviňa v Anatólii a Mezopotámii.....	20
1.2.5 Rozšírenie domestikácie ošípaných do Európy	20
1.2.6 Zmeny ošípaných v dôsledku domestikácie.....	21
1.2.7 Historický pohľad na chov ošípaných	22
1.3 Členenie plemien ošípaných.....	23
2. kapitola Plemená ošípaných	27
2.1 Triedenie plemien na základe rôznych hľadísk.....	28
2.2 Plemená ošípaných chované na Slovensku.....	30
2.3 Plemeno ošípaných využívané na Slovensku v alternatívnom chove a drobnochove	45
3. kapitola Tvarové vlastnosti a základy typológie súčasných úžitkových typov ošípaných	49
3.1 Základy typológie	53
3.2 Manipulácia s ošípanými a hodnotenie ich typu, konštitúcie a zovňajška.....	61
3.2.1 Zaobchádzanie s ošípanými	61
3.2.2 Zisťovanie živej hmotnosti ošípaných.....	62
3.2.3 Meranie ošípaných.....	63
3.2.4 Fotografovanie ošípaných.....	68
3.2.5 Posudzovanie ošípaných podľa typu, konštitúcie a zovňajška	69

4. kapitola	Reprodukčná úžitkovosť ošípaných.....	79
4.1	Reprodukčná úžitkovosť prasníc	80
4.1.1	Reprodukčné orgány prasnice	80
4.1.2	Plodnosť prasníc	82
4.1.3	Pohlavná dospelosť prasníc	84
4.1.4	Pohlavný cyklus prasnice	84
4.1.5	Pripúšťanie a starostlivosť o prasnice po pripúštení	86
4.1.6	Gravidita.....	88
4.1.7	Pôrod.....	89
4.1.8	Mliečnosť prasníc.....	92
4.2	Reprodukčná úžitkovosť kancov.....	94
4.2.1	Pohlavné orgány kancov	94
4.2.2	Plodnosť kancov	96
4.2.3	Pohlavná dospelosť kancov.....	96
4.2.4	Využitie kancov na plemenitbu	97
4.2.5	Hormonálne riadenie spermiogenézy.....	97
5. kapitola	Produkčné vlastnosti a kvalita mäsa ošípaných	99
5.1	Výkrmové úžitkové vlastnosti ošípaných.....	100
5.1.1	Vplyvy pôsobiace na rast a vývin ošípaných	104
5.2	Jatočné úžitkové vlastnosti ošípaných	106
5.2.1	Stanovenie jatočnej hodnoty na živých ošípaných	108
5.2.2	Stanovenie jatočnej hodnoty ošípaných po ich zabití.....	109
5.3	Kvalita mäsa ošípaných a jej zmeny	115
5.3.1	Kostrová svalovina a mäso ošípaných	115
5.3.2	Niektoré odchýlky kvality mäsa ošípaných a možnosti kontroly... ..	119
5.3.3	Objektívne ukazovatele kvality bravčového mäsa	121
5.3.4	Metódy sledovania kvality mäsa a zatriedenie mäsa.....	123
5.3.5	Možnosti kontroly kvality mäsa živých ošípaných.....	126
5.4	Klasifikácia jatočne opracovaných tel ošípaných	129
6. kapitola	Organizácia a šľachtiteľský program v chove ošípaných na Slovensku	135
6.1	Funkcie jednotlivých stupňov chovov v šľachtiteľskom programe ošípaných.....	137
6.2	Štruktúra šľachtiteľského a rozmnožovacieho chovu a ich činnosť.....	140
6.2.1	Smernice na uznávanie a prehodnocovanie šľachtiteľských chovov pre všetky formy vlastníctva.....	140
6.2.2	Podmienky uznávania rozmnožovacích chovov	141
6.2.3	Uznávanie a preverovanie šľachtiteľských a rozmnožovacích chovov.....	142

6.2.4	Zrušenie šľachtiteľských a rozmnožovacích chovov	143
6.2.5	Charakteristika a začlenenie šľachtiteľského chovu z hľadiska hybridizácie	143
6.3	Metódy odhadu plemennej hodnoty	144
6.4	Bonitácia ošípaných v ŠCH a RCH	145
6.4.1	Pokyny k bonitáciám základných stád prasníc a kancov v ŠCH....	146
6.5	Kritériá hodnotenia a zápisu do plemennej knihy (platnosť od 16. 12. 2020)	148
6.6	Využitie genetických markerov v chove ošípaných	153
6.7	Metódy selekcie ošípaných na úrovni šľachtiteľských a rozmnožovacích chovov	155
6.7.1	Využitie genetických poznatkov pri šľachtení a hybridizácii ošípaných	155
6.7.2	Zvláštnosti fyziologickej a genetickej komplexie výrazne mäsových typov ošípaných.....	159
6.7.3	Dedičnosť kvantitatívnych znakov.....	161
6.7.4	Aplikácia poznatkov o fenotypických a genotypických koreláciách.....	163
6.7.5	Interakcia genotypu a prostredia	164
6.7.6	Biometrické a genetické aspekty hodnotenia populácií v chove a šľachtení ošípaných	164
6.7.7	Využitie aditívnej a neaditívnej variácie v selekčných a hybridizačných programoch	173
7.	kapitola Kontrola úžitkovosti a dedičnosti úžitkových vlastností ošípaných	181
7.1	Kontrola reprodukčných vlastností kancov a prasníc	191
7.1.1	Zásady vykonávania kontroly reprodukčných vlastností kancov a prasníc	191
7.1.2	Evidencia v kontrole reprodukčných vlastností kancov a prasníc.	192
7.1.3	Evidencia v rámci KÚ	193
7.1.4	Hodnotenie reprodukčných vlastností.....	196
7.1.5	Zisťovanie údajov reprodukčnej úžitkovosti v podnikových testoch.....	197
7.2	Skúšky výkrmnosti a jatočnej hodnoty (SVJH) potomstva plemenných ošípaných.....	197
7.2.1	Systém testovania plemenných kancov a prasníc na kontrolu výkrmnosti a jatočnej hodnoty čistokrvných plemien.....	198
7.2.2	Stanovenie jatočnej hodnoty čistokrvného a hybridného potomstva v teste VJH.....	200

7.2.3	Hodnotenie skúšok výkrmnosti a jatočnej hodnoty čistokrvných plemien ošípaných a hybridov	204
7.3	Skúšky vlastnej úžitkovosti plemenných a chovných ošípaných.....	206
7.3.1	Podmienky a postup pri výkone SVÚ	208
7.3.2	Stanovenie výsledkov vlastnej úžitkovosti	209
7.3.3	Skúšky vlastnej úžitkovosti vykonávané staničnou metódou.....	210
7.4	Hodnotenie mladých plemenných ošípaných metódou M BLUP AM	211
7.5	Centrálna evidencia ošípaných	214

8. kapitola **Výživa a kŕmenie ošípaných**217

8.1	Potreba živín a energie.....	218
8.1.1	Potreba energie	218
8.1.2	Potreba N-látok a aminokyselín	224
8.1.3	Minerálne látky, ich význam a funkcia.....	229
8.1.4	Vitamíny, ich význam a funkcia.....	230
8.1.5	Voda	231
8.2	Krmivá vo výžive ošípaných	232
8.2.1	Kŕmenie s použitím kompletných kŕmnych zmesí	234
8.2.2	Kombinované typy kŕmnych dávok.....	234
8.2.3	Úprava krmív.....	235
8.2.4	Príjem krmiva.....	236
8.3	Výživa a kŕmenie prasníc	237
8.4	Výživa a kŕmenie kancov.....	243
8.5	Výživa a kŕmenie ciciakov a odstavčiat	245
8.6	Výživa chovných prasničiek a kančekov	254
8.7	Výživa výkrmových ošípaných.....	256

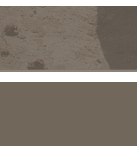
9. kapitola **Manažment chovu jednotlivých kategórií ošípaných**261

9.1	Manažment chovu prasníc rodiacich a dojčiacich.....	267
9.1.1	Manažment odchovu a odstavu prasiatok	275
9.2	Manažment dochovu prasiat	282
9.3	Manažment prasníc po odstave prasiatok	283
9.4	Manažment chovu plemenných prasničiek.....	288
9.5	Manažment chovu plemenných kancov	294
9.6	Manažment výkrmu ošípaných	298
9.6.1	Výkrm kančekov ako alternatíva k výkrmu kastrátov	302
9.7	Presné (precízne) poľnohospodárstvo a manažment chovu ošípaných	304

10. kapitola **Welfare zvierat vo vzťahu k štandardom EÚ v chove ošípaných** ...307

10.1	Legislatívny rámec ochrany ošípaných.....	308
------	---	-----

11. kapitola Prevencia chorôb ošípaných.....	311
11.1 Biologická bezpečnosť chovu – biosecurity	312
11.1.1 Externá biologická bezpečnosť.....	313
11.1.2 Interná biologická bezpečnosť.....	316
11.2 Ochorenia ciciakov, odstavčiat a výkrmových ošípaných	321
11.2.1 Hypoglykémia prasiatok (<i>hypoglycaemia porcellorum</i>)	321
11.2.2 Anémia prasiatok (<i>Anaemia porcellorum</i>).....	322
11.2.3 Svalová slabosť končatín – roznožka.....	324
11.2.4 Kanibalizmus.....	325
11.2.5 Syndróm multisystémového chradnutia ošípaných po odstave – PMWS	327
11.2.6 Hnačkové ochorenia prasiat po odstave vyvolané <i>E. coli</i>	328
11.2.7 Edémová choroba – enterálna koli infekcia odstavčiat (<i>Coli enterotoxemia suum</i>)	330
11.2.8 Komplex respiračných ochorení ošípaných – PRDC.....	331
11.2.9 Akútny zápal žalúdka – gastritída (<i>Gastritis acuta</i>)	333
11.2.10 Žalúdočné vredy (<i>Ulcus gastricus</i>)	334
11.3 Ochorenia prasníc	336
11.3.1 Reprodukčný a respiračný syndróm ošípaných – PRRS.....	336
11.3.2 Syndróm postpartálnej dysgalakcie	338
11.3.3 Aktinomykóza mliečnej žľazy (<i>Actinomycosis</i>)	341
11.3.4 Vychudnutosť – kachexia	342
11.4 Parazitárne ochorenia ošípaných	343
11.4.1 Eimerióza a izosporóza prasiatok (<i>Eimeria/Isospora</i>)	343
11.4.2 Askarióza (<i>Ascariosis suum</i>)	345
11.4.3 Ezofagostomóza ošípaných (<i>Oesophagostomosis suum</i>)	346
11.4.4 Strongyloidóza (<i>Strongyloidosis suum</i>)	347
11.4.5 Trichurióza (<i>Trichurosis suum</i>)	348
11.4.6 Trichinelóza (<i>Trichinellosis</i>).....	349
11.4.7 Sarkoptóza ošípaných (<i>Sarcoptosis suum</i>).....	350
11.4.8 Všivavosť ošípaných (<i>Pediculosis suum</i>)	352
11.5 Mykotoxikózy	353
11.5.1 Intoxikácia aflatoxínmi.....	353
11.5.2 Intoxikácia deoxynivalenolom – vomitoxínom	355
11.5.3 Intoxikácia fumonizínmi	355
11.5.4 Intoxikácia zearalenómom	356
11.6 Nebezpečné nákazy ošípaných	357
11.6.1 Klasický mor ošípaných (<i>Pestis suum</i>)	357
11.6.2 Africký mor ošípaných (<i>Pestis suum africana</i>)	358
11.6.3 Vezikulárna choroba ošípaných (<i>Morbus vesicularis suum</i>)	360

JURAJ MLYNEK A KOLEKTÍV

Zoznam použitej literatúry.....	363
Internetové zdroje	378
Odborné časopisy a internetové stránky	380
Zoznam skratiek	381